

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi jokamiehenoikeuden nojalla luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu oheinen luonnos hallituksen esitykseksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki jokamiehenoikeuden nojalla luonnontuotteita keräämään maahan tulevien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta.

Tausta

Luonnontuotteiden teollinen talteenotto Suomessa on vuodesta 2005 lähtien nojautunut voimakkaasti Thaimaasta Suomeen kutsuttaviin kerääjiin. Thaimaasta on tullut viime vuosina Suomeen luonnontuotteiden keruuseen noin 2 500 henkilöä vuosittain. Satokaudelle 2020 Thaimaan viranomaiset nostivat Suomen maakiintiötä 3 000 kerääjään johtuen siitä, että kerääjien ansiomahdollisuudet ovat parantuneet ja kerääjien tyytyväisyys keruuseen Suomessa on lisääntynyt. Koronavirusepidemian takia Thaimaa kuitenkin rajoitti luonnontuotteiden kerääjien maasta lähtöä Thaimaasta satokaudella 2020. Suomeen on tullut jonkin verran luonnontuotteiden kerääjiä myös Ukrainasta. Koronavirusepidemian takia myös heitä oli kuluneena satokautena tavallista vähemmän.

Luonnontuotteiden kerääjien maahantuloon, maassa oleskeluun ja työnteko-oikeuteen sovelletaan Schengenin viisumisäännöstöä ja ulkomaalaislakia. Sen sijaan keruutyöstä, kerääjien olosuhteista Suomessa tai kerääjien ja ostajien välisistä oikeussuhteista ei nimenomaisia säännöksiä missään laissa. Tilanteen korjaamiseksi eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pyysi 2014 työ- ja elinkeinoministeriötä yhdessä ulkoministeriön kanssa koordinoimaan luonnontuotteiden kerääjien oikeudellisen aseman kehittämistä.

Syksystä 2014 lähtien viranomaisten ja viisumikutsujayritysten välillä on sovellettu luonnontuotteiden poiminnan aiesopimusmenettelyä. Menettelyn tavoitteena on tasapuolistaa yritysten kilpailutilannetta ja parantaa kerääjien olosuhteita ja ansiomahdollisuuksia. Aiesopimusmenettelyn myötä näitä tavoitteita on osin saavutettu. Ongelmana on kuitenkin ollut aiesopimuksen heikko velvoittavuus ja hidas reagointi epäkohtiin. Lisäksi Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimistolla on valtakunnallinen luonnontuotteiden keruuta koskeva koordinoititehtävä. Suomen edustustojen pyynnöstä Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimisto voi antaa lausuntoja kerääjiä Suomeen

kutsuvien yritysten taloudellisista edellytyksistä. Aiesopimusmenettelyn heikkoutena on kuitenkin puuttuva oikeudellinen velvoittavuus.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on parantaa luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellista asemaa ja pienentää hyväksikäytön riskiä. Tavoitteena on lisäksi tasapuolistaa luonnontuotealan yritysten kilpailumahdollisuuksia. Näiden tavoitteiden toteutumisen myötä Suomen luonnontuotealan kehittymisen, kasvun ja kansainvälisen kilpailukyvyn edellytykset lisääntyisivät.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön.

Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Lausuntoja voivat antaa muutkin kuin jakelussa mainitut. Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausuntoaika päättyy 5.2.2021.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta hallitusneuvos Olli Sorainen puh. 029 504 8022, sähköpostiosoite on muotoa etunimi.sukunimi(at)tem.fi

Liitteet:

[HE_luonnos_marjanpoimintalaki_281220.docx](#)

Jakelu:

Ahvenanmaan maakuntahallitus
Arktiset Aromit ry
Elinkeinoelämän Keskusliitto EK
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Pohjanmaan TE-toimisto
Etelä-Savon ELY-keskus

Etelä-Savon TE-toimisto
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Hämeen ELY-keskus
Hämeen TE-toimisto
Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä
Ihmisoikeusliitto
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Kaakkois-Suomen TE-toimisto
Kaakkois-Suomi ELY-keskus
Kainuun ELY-keskus
Kainuun TE-toimisto
Keski-Suomen ELY-keskus
Keski-Suomen TE-toimisto
Kuntaliitto
Kuntatyöntekijät KT
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ELY-keskus
Lapin TE-toimisto
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Luonnontuoteteollisuusyhdistys LTY
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Maa- ja metsätalousministeriö/luonnonvaraosasto
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
Maahanmuuttovirasto
Oikeusministeriö
Pirkanmaan ELY-keskus
Pirkanmaan TE-toimisto
Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan TE-toimisto
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan TE-toimisto
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Savon TE-toimisto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Rikosuhripäivystys
Ruokavirasto
Satakunnan ELY-keskus
Satakunnan TE-toimisto
Sisäministeriö/maahanmuutto-osasto, poliisiosasto, pelastusosasto
Sosiaali- ja terveysministeriö/TTO, SVO, TUTO
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Suomen suurlähetystö Bangkok
Suomen suurlähetystö Kiova
Svenska Lantbruksproducenternas Förbund SLC
Thaimaan suurlähetystö Helsinki
Ukrainan suurlähetystö Helsinki
Ulkoministeriö
Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan TE-toimisto

Varsinais-Suomen ELY-keskus
Varsinais-Suomen TE-toimisto
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Ympäristöministeriö/asuminen
Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Nummela Heidi
Työ- ja elinkeinoministeriö

Sorainen Olli